

Ellezelles

Te land, geen zee, per bezemsteel

2 juli 2011

Iemand tikte me op de schouder en daar schrok ik van. Ja, ja, ik weet het wel! De toesprekingen over „slecht geweten of zo?“ liggen voor de hand. Maar dat was het niet. Of toch...? Kijk, het zit als volgt.

Ten eerste bevond ik me op relatief onbekend terrein. Ellezelles, Pays des Collines... Over de provinciegrens, over de taalgrens, zomaar in la Wallonie Picarde. Een andere wereld. Dus weet je maar nooit met zekerheid wat de geplogenheden, de zeden, van dergelijke curieuze volksstammen zijn.

Ik was neergestreken op zomaar een krukje in het schooltje in Wodecq waar moest worden ingeschreven voor deze *21ème 50 km au Pays de Quintine*. Wie weet zat ik wel op de heilige plaats die voorbehouden was aan de lokale *Tabourettier Supérieur*. Of zoiets. En werd me dat vergriep duidelijk gemaakt door een tik op de schouder. Een tik op de vingers, eerder. Dus schrok ik. Sinds ik in Duitsland ongenood en onbekend met de zede aan een Stammtisch ging zitten, ben ik daar voorzichtig in geworden. Maar nee, het bleek een oude bekende te zijn. Iemand die ik oorspronkelijk heb ontmoet in een heel andere context maar die, bleek toen al vrij snel, ook wandelt. En nog niet weinig ook. Hij helpt me wel eens op het goede spoor met mijn schrijfseltjes. Bijvoorbeeld wanneer ik een kerk meen gezien te hebben waar het een vervallen kasteeltje blijkt te zijn. Het was een complete en aangename verrassing hem, en überhaupt iemand die ik ken, hier tegen het lijf te lopen. Mijn fictieve Tabourettier had er dus niets mee te maken. Al lopen hier zo nu en dan wel andere, rare, personages rond.

Heuvels

„Le Pays des Collines“, het Waalse „Heuveland“ zou je kunnen zeggen, gaat eigenlijk naadloos over in de Vlaamse Ardennen. Of omgekeerd. Het is maar hoe je het bekijkt. Eigenlijk is de enige scheiding de taalgrens. Een scheiding die daar na veel heggen en stichelen is gelegd. Grotendeels kunstmatig.

Le Pays des Collines

kunstmatig.

Het centrum van deze streek is het gehucht „La Hamaide“ dat bij de gemeente Ellezelles hoort. Het is in Vlaanderen nagenoeg onbekend dat de Graaf van Egmont, waar men in Zottegem zo hoog mee oploopt, hier geboren werd. Stoffelijke bewijzen daarvan zijn nu nog te zien als de stallingen van het toenmalige kasteel. Het enige van dat kasteel wat nog overeind staat. Sic transit enzovoort.

Komende uit het noorden, vanuit de provincie Oost-Vlaanderen, is deze heuvelachtige streek het eerste waarmee men kennis maakt

in Henegouwen. Het zijn de Vlaamse Ardennen, maar toch weer anders. Volkomen in tegenstelling met de verloederde geïndustrialiseerde sterfkamers elders in de provincie, ademen de landschappen hier rust en natuur uit. Het Parc is nog niet zo oud. Het is niet zo dat het op een verleden kan bogen dat verankerd is in de nationale geschiedenis. Vooral dankzij enkele mensen zoals Théo Mercenier, Jacques Vandewattyne of priester Delcour bestaat er nu zoiets. Zij lanceerden in de jaren zeventig van vorige eeuw het idee om een natuurpark te creëren in de streek van de Collines. Nadat die aanzet was gegeven schoten bepaalde politieke decision makers in gang om de gemeenten Ellezelles, Flobecq, Mont-de-l'Enclus, Frasnes en drie dorpen van de gemeente Ath te verenigen in een gemeenschappelijk gebied en rond een gemeenschappelijke cultuur. Door zijn aard beschikt de streek over heel wat landschappelijk, artistiek en cultureel erfgoed dat den volke van overal getoond kan worden.

Wie, wat , waar, wanneer?

Even een vraagje tussendoor. Om de geesten wat aan te scherpen. Wie werd er op 1 april 1850 geboren in Ellezelles?

Iemand? Niemand? Aha! Het is nochtans een zeer bekend personage. Kom, laat de „petites cellules grises“ even werken. Of, zo je dat verkiest „Zie lietel gré celz“. Ja, ja, inderdaad: Poirot. Hercule Poirot, om u te dienen.

Ja, het is „maar“ een romanpersonage, werp je tegen. Inderdaad, maar in Ellezelles („Elzele“ in illo tempore) berust zelfs een geboorteakte voor de helft van de tweeling die geboren werd uit Jules Louis Jâke Poirot en Godelieve Van Prei. Zoals het een goede Belg uit de dit taalgrensgebied betaamt, had Hercule dus een Waalse en een Vlaamse ouderhelft. De beroemde detective heeft een standbeeld dat aan de gevel van het gemeentehuis staat. Hoe kwam de doorknede Engelse Agatha Christie er nu bij om een Belg als personage te kiezen? Uit Ellezelles, of all places! Daar zit de Eerste Wereldoorlog voor iets tussen. Graaf Carton de Wiart had toen een „*filière*“ opgezet om mensen vanuit België op de vlucht voor het oorlogsgeweld aan de Britse zuidkust op te vangen. Iets wat Agatha Christie wel bekend was. Het moet wel dat ze meerdere van die vluchtelingen heeft ontmoet en in die groep zal er dan wellicht iemand geweest zijn die haar op het idee heeft gebracht om een gepensioneerd officier van de Belgische politie tot privé-detective om te turnen en in diverse boeken op te voeren als hoofdpersonage. Ze vond hem zelf eigenlijk een klier maar het bleek dat het personage enorm populair werd bij de lezers. De niet-lezers zijn allicht ook met de fatterige, pissige detective bekend door de meesterlijke vertolking van David Suchet in een TV-feuilleton dat jarenlang heeft gelopen.

Ondertussen bestaat de familienaam Poirot wel degelijk in België. In Luik, Louvain-la-Neuve, Sint-Lambrechts-Woluwe en in Sint-Gillis wonen er nog families van die naam. Maar... in heel Ellezelles is geen enkele Poirot te vinden. Nu niet en vroeger ook niet. Zelfs in heel Henegouwen komt de naam niet voor.

Ze le per el

Ellezelles is een gemeente in het noorden van Henegouwen. Ze grenst aan de Vlaamse stad Ronse.

Dit gebied is altijd al een twistappel geweest. Vanaf de dertiende eeuw werd dit stuk land heen en weer getrokken tussen het graafschap Vlaanderen en Henegouwen. Daardoor werd de streek vaak aangeduid als het *debattenland* (terre des débats).

Naast de hoofdgemeente Elzele zelf, omvat de fusiegemeente nog de dorpen Lahamaide (of La Hamaide?) en Wodecq. Allebei landelijk en klein.

Zet de Pi op de kaart

Bij *Picardië* denk je onmiddellijk aan Frankrijk? Ja toch? Meer bepaald het noorden van dat land. Nord-Pas-de-Calais en, uiteraard, Picardië zelf. Mij is die landstreek bekend om twee redenen die echter lichtjaren ver uit elkaar liggen.

Ten eerste ben ik over dat „Picardië“ wat gaan nadenken toen een gids uitlegde waar het

zand van de landduinen in onze streken vandaan komt. Slechts enkele honderden meter van onze woonstede verwijderd zijn die duinen echt niet zeldzaam. Waar komt dus al dat zand toch vandaan? Uit Picardië, zei de man. Aangevoerd door de voorhistorische Schelde. Wel, wel...

Ten tweede kwam Picardië in mijn denkraam plaats vatten door de ongeëvenaard succesrijke film „Bienvenu chez les Ch'tis“. Een hilarisch werkstuk over het volkje in het noorden van Frankrijk dat door de rest van het land aangezien wordt als een verzameling primitieve zuipschuiten die leven van friet, bier en boertige grappen.

Wist ik echter veel dat er ook in België sprake was van Picardië! En toch... Om te beginnen is het Picardisch een gevestigde Romaanse streektaal. Eentje die Parijs niet, zoals het Frans-Vlaams kapot heeft gekregen. Tot daar aan toe. Dat speelt in Frankrijk. Maar ook in het westen van Henegouwen wordt een variant van het Picardisch gesproken! De taal is verwant met het Frans en het Waals en toch is ze daarvan te onderscheiden. Ik werd met de neus op dit feit gedrukt toen ik op mijn tocht een opschrift zag waarvan alleen het Frans voor mij enige betekenis had. De twee andere „vertalingen“ moeten in het Picardisch en het Waals geweest zijn. Het had net zo goed Sanskriet kunnen zijn. Twee „talen“ dus? De Franse Gemeenschap van België heeft per decreet uit 1990 het Picardisch officieel erkend als regionale taal. Naast het Waals en het Francique of het Frankisch. Dat laatste komt hier niet te stade want het is, in alweer twee verschillende varianten, eigenlijk het Luxemburgs.

Een beetje couleur locale? Probeer het volgende tekstje maar eens te doorgronden:

„Tous chés êtes humains is sont nés libes et égaux in dignité ed pi in drouots.“

Het is de eerste zin van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens.

„Alle mensen worden vrij en gelijk in waardigheid en rechten geboren.“

Geloof me, het is een zinnetje waar je nog redelijk makkelijk de betekenis kan uit puren maar verderop wordt het helemaal onbegrijpelijk voor gewone stervelingen. Daarvoor is een superieur Picardisch brein nodig.

Picardisch Wallonië ligt tussen twee Europese metropolen: Brussel en Lille (Rijsel) en twee mindere goden als Kortrijk en Doornik. Als een grote groene vlek ligt het daar midden die dichte stedelijke zones die meer dan 80 kilometer van elkaar verwijderd zijn. De landstreek bestrijkt een oppervlakte van meer dan 1300 vierkante kilometer en overkoepelt 23 gemeenten.

Het klinkt als een dodelijk versleten cliché om te zeggen dat het in deze regio goed leven moet zijn. Nochtans schijnt me dat toch het geval te zijn. Ik baseer me daarvoor op eigen indrukken en de verzekering van een paar mensen die met deze omgeving veel beter bekend zijn dan ik. Het is vooral een landstreek vol contrasten. Met authentiek landbouwland, natuurparken (Pays des Collines, Plaines de l' Escaut), vredige, schijnbaar ingedommelde dorpjes en enkele steden die met enige moeite nog tamelijk op mensenmaat gemaakt lijken. Zoals Doornik, Aat, Edingen en Moeskroen.

Chorchîles, neurès bièsses

In Ellezelles zijn ze behekst. Tenminste: ze zijn daar idolaat van heksen, duivels en weerwolven. Zoals elders ook wel gebeurt heeft men hier een niet zo flatterend feit uit het verleden aangegrepen om er een reeks van feestelijkheden rond te bouwen. Dieven en bandieten worden zo Robin Hoods die met de beste bedoelingen roofden en moordden om hun arme verdrukte tijdgenoten aan hun droeve lot te ontrukken. Beschamende praktijken worden tot sprookjes en legenden opgeklopt. Om zich een imago aan te meten en de toerist te lokken.

Hier, in Ellezelles, wordt een gebeurtenis uit 1610 als kapstok gebruikt. Ongeveer dertig jaar geleden wilde de volkskunstenaar Jacques Vandewattyne (Watkyne) een heuveltje onderzoeken dat hij voor een grafheuvel hield. In Aulnoit. Boeren uit de omtrek raadden hem dat ten stelligste af. Ze hielden bij hoog en laag vol dat het niet goed was daar lang te vertoeven want de plek stond bekend als „le Mareû à Chorchîles“. Voor zover ik dat begrijp

Quintine, meer dan levensgroot voor de kerk in Ellezelles

moet dat iets zijn als de „Heksenheuvel“. Geïntregerd ging de Vandewattyne toen op zoek naar wat daar ooit mocht gebeurd zijn. Hij vond dat er in Ellezelles in 1610 vijf vrouwen levend verbrand werden. Beticht van en veroordeeld voor... jawel: hekserij. Voor zover ik dat kon nagaan zijn de vrouwen anoniem gebleven. Behalve eentje: Quintine de la Clisserie. Die onder andere haar naam gaf aan deze reeks tochten.

Het hoopje aarde correspondeerde overigens totaal niet met de plaats waar de heksen zogenaamd hun sabbat hielden, noch met de plaats waar ze werden verbrand. Indien die plaatsen al met enige zekerheid bekend zouden zijn. Doorheen de eeuwen vervormt zo'n verhaal onvermijdelijk en krijgen sommige gebeurtenissen een heel andere dimensie, context en betekenis.

Vandewattyne kwam door het verhaal op het idee om elk jaar een hekzensabbat te organiseren in Ellezelles. Dat sloeg aan en het feest op het laatste weekend van juni breidde altijd maar verder uit tot de soort carnavaleske reeks gebeurtenissen die het thans is. Zo

doet zich het wat dwaze feit voor dat de veroordeelde vrouwen verbrand werden opdat er niets meer van hen zou overblijven. Zelfs geen herinnering. Terwijl ze juist daardoor midden in de picture staan. Eeuwen na datum evenwel.

Dat het volksgeloof sterk kan zijn en vele eeuwen kan overleven, werd hier in Ellezelles bewezen. Christian Pieman, mede-organisator van de sabbat, vertelde dat in de beginjaren van de evenementen de oudste bewoners daar fel tegen gekant waren en dat ze zich in hun huizen verschansten omdat ze dachten ten prooi te vallen aan ik-weet-niet-welke ongelukken. Die oude mensen zijn thans gestorven en met hen de schrik voor de vermeende macht over het graf heen van de heksen. Wat men nu dan wel vreest, op de dagen van de sabbat, is het wild parkeren! Met meer dan 6000 bezoekers die meestal gemonitoriseerd dit kleine dorp overstroomt, is dat een probleem geworden.

Het wordt dan ook allemaal groot aangepakt. Ieder jaar worden meer dan honderd acteurs ingeschakeld om het volk te vermaken. Merkwaardig genoeg is het nog steeds zo dat de vrouwen niet te dringen staan om de rol van heks te vertolken! Dus toch nog...? Het is verder een raar feit dat op de vermeende heksenheuvel nog steeds niets wil groeien. Wat men ook probeert, het blijft er kaal. Curieus...

Ik was een week te laat ter plaatse voor het volle geweld van de feestelijkheden maar de sporen ervan waren nog overal, tot heel ver in de omtrek van Ellezelles, te vinden. In de bossen waar het traject van de wandeling doorheen ging waren bevreemdende dingen te zien. Monstertjes, duivels, draken uit recyclagemateriaal, reusachtige spinnen en andere insecten... Ik heb nochtans geen bok gezien. Geen grijze noch een bruine. En ook geen groene alhoewel die hier in de bossen zou moeten ronddarren. Tenminste: de ouders waarschuwen hun kinderen toch voor de Groene Bok die hen zal kwaad doen wanneer ze zich te ver in de bossen wagen. Iets als de even traditionele boeman of de slokkepier. De monstertjes et tuti qaunti dragen meestal de handtekening van Jacques Vandewattyne. Ook al is de man reeds in 1999 gestorven en zien de beeldjes er nogal eens uit of ze door een ijverig kleuterklasje bijeen gekleefd zijn. Goed, gepolyesterd dan.

Santé

Zelf heb ik het niet uitgeprobeerd maar wie zich bedreigd voelt door de hekserij en vervloeken van allerlei figuren uit de onderwereld, die kan zich immuniseren door het drinken van een brouwseltje. Een heksendrankje, jawel. Een soort esoterisch homeopathisch middelje, vermoed ik. Vooral aan te bevelen voor de liefhebbers van hoestdrankjes. Groen van kleur, met alcohol en vreselijk dik gesuikerd. Ik ben er zeker van dat een ander drankje veel meer drinkers zal bevallen: de Quintine. Te verkrijgen als Blonde en Ambrée. Het bier is van hoge gisting. Het wordt niet gecentrifugeerd, niet gefilterd en niet gepasteuriseerd maar het gaat wel opnieuw aan het gisten in fles. Volgens de kenners is het biertje dan "*saturée naturellement*". Het alcoholgehalte van de blonde soort bedraagt 8 volumepercent. De Quintine Ambrée doet met 8,5% nog een streepje meer. Deze variëteit wordt bereid met gekarameliseerde mout. Er is nog baas boven baas met de Quintine Hercule (wie? wie?). Dit stout-achtige bier doet niet minder dan 9%! Na het nuttigen daarvan zullen de „petites cellules grises“ wel aan het zwemmen gaan en van niet al te veel nut meer zijn om ingewikkelde moordzaken op te lossen. Om ze te begaan misschien wel. Simpele dan. De jonge *Brasserie Ellezelloise* werkt zoveel mogelijk volgens oude methodes en tradities. De gistkuip, de filtreerkuip van de most, de verwarmingsketel voor de hop, alles is gemaakt uit het traditionele rood koper. De verwarmingsketel wordt ook nog met een open vuur gestookt. Een kratje Quintine is uit hout en er zitten 12 flessen in. Die zijn, o nostalgie, uitgerust met porseleinen doppen met rubber pakking en een draadsluiting die met enige krachtsinspanning moet omgelegd worden om de fles (opnieuw) te sluiten. Er worden voor het brouwen enkel traditionele basisprodukten gebruikt: water (men kan moeilijk zonder), gerstmout, bittere en geurige hop, pure gist en dextrose. Geen ander ingrediënt maakt deel uit van de samenstelling van dit bier.

Eul Pichóure... Honni soit qui mal y pense

bouw staat er nog. Met de naam van de gemeente prominent in witte letters op een blauwe achtergrond. Verlaten, zo leek het wel. Geen wonder ook want al lang rijdt hier geen trein meer. Wel ging een deeltje van de tocht over een lijnrecht stuk pad tussen de bomen. De bedding van wat eertijds een spoorlijn moet geweest zijn. Enig zoeken bracht aan het licht dat het hier ging over Spoorlijn 87. Die verbond Zullik met Ronse en Doornik. Over Ellezelles natuurlijk. Toen ze nog in dienst was, strekte deze enkelsporige lijn zich

Pipi, papa

Wie lacht er niet die de trots van Brussel, het Manneken, beziet? Of het als een karikatuur van dat beeldje bedoeld is zou ik niet weten. Hoe dan ook is in een zeer smalle steeg achter het gemeentehuis van Ellezelles een bronzen beeldje te zien. Een heks, dat is wel duidelijk. Het moeilijk leesbare plaatje op de sokkel murmelt iets over „Eul Pichóure“. Ik heb ondertussen wel een vermoeden hoe je dat ongeveer moet vertalen maar ik laat het even in het midden. De verwijzing naar het blote ventje in de Stooftstraat in Brussel volstaat wel. Ook in dit geval blijkt de folkkunstenaar Jacques Vandewatynne de dader van het beeldje te zijn. Veel inlichtingen vond ik niet over de sculptuur. Wel dat er gedurende de festiviteiten aan het einde van de maand juni, van onder de geheven rok van het beeldje geen water stroomt maar... bier!

De trein zal niet meer fluiten

In Ellezelle staat een spoorwegstation. De tocht passeerde er. Dat wil zeggen: het stationsge-

over 60 kilometer uit.

Maar... Zullik? Ik moet bekennen dat die plaats mij totaal onbekend was. We hebben hier te maken met een fenomeen dat zich in dit, officieel, drietalige land wel eens voordoet. Namelijk dat steden en dorpen een naam hebben in meer dan één taal waarbij het onderling verband lang niet altijd zonder meer duidelijk is. Dat is hier ook het geval. Zullik is beter bekend als... Bassilly. Aha! Dat klinkt al meer vertrouwd. Er is nog iets aardigs te vertellen in dit verband. Er bestaat ook Opzullik. In het Frans heet dat Silly. Dus in het Nederlands wordt er opgekeken (van Zullik naar Opzullik), in het Frans kijkt men neer. Van Silly op Bassilly (Laag Zullik)! Soms hebben die Franstaligen inderdaad wel eens de neiging om op anderen neer te kijken.

Spoorlijn 87 werd in 1883 open gesteld. Tot 1959. Toen werd het reizigersverkeer tussen Amougies en Ronse opgeheven. Van dan af ging het versneld bergaf met de lijn. Het laatste gedeelte, tussen Ronse en Ellezelles werd in 1964 gesloten voor reizigers. Goederentreinen reden er wel nog tot 1975. En nu is het dus niets meer. Behalve een wat modderig wandelpad.

Erg veel berg

Het moet in deze streek al heel raar lopen dat niet elk dorp zijn eigen „berg“ heeft. Dat was hier niet anders. Ik vermoed dat ik boven op de Mont d' Ellezelles heb gestaan. Er was daar zelfs een controle- en rustpost gevestigd. In de garage van een particulier. Helemaal zeker ben ik echter niet want meer nog dan in Vlaanderen ontbreken hier aanwijzingen over waar men naar staat te kijken. Gelukkig moesten wij de helling niet op maar kon het bordje dat grijnzend een helling van 12% aankondigde dalend voorbij gestapt worden. Hoewel... het was niet meer dan een pyrrusoverwinning. Wie dacht aan de sisypusarbeid van steile beklimmingen te kunnen ontsnappen was in de aap gelogeerd en ondervond al snel dat het neerkwam op het vat der Danaïden vullen met al die hellingen. Het ging voortdurend op en af. Met soms heel scherpe klimmetjes langs smalle bospaadjes. In één van de talrijke beekvalleities stond iemand ijverig de rood-witte blokjes van een grote routepad (GR) bij te schilderen terwijl iemand anders met flessen, trechters en een zakje uit fijn weefsel doende was om water uit een bronnetje op te vangen. Hier kan dat blijkbaar nog. Wat wel iets zegt over de relatieve puurheid van de plaatselijke natuur.

Molens, volens

Nog heel vroeg in de morgen passeerde ik aan een oud gebouw waarop een bord aankondigde dat hier een etablissement gevestigd was dat „*Moulin du Mouflu*“ wilde genoemd worden. Daarbij dacht ik dat het hier wellicht voorheen wel een molen was geweest maar dat, zoals op vele plaatsen, enkel nog de naam levend was. Het bleek echter dat het hier om een geklasseerd gebouw ging waarvan de molenfunctie nog wel degelijk te herkennen was. Aan de achterkant van het gebouw bevond zich nog het molenrad. De vroege ochtendzon was al krachtig genoeg om het water in de molenbeek een beetje te laten dampen. Waardoor een surrealistisch beeld van de molen ontstond. Niet zo onwaarschijnlijk, dat surrealisme. Lessen (Lessines) is hier namelijk niet ver vandaan en dat is toch de stad van René, Ceci n'est pas une Pipe, Magritte. Maar een ongewoon plaatje leverde het in elk geval wel op.

De watermolen werd gebouwd in de 18e eeuw. Volgens een kadasterkaart uit ongeveer 1860 was de molen ook voor de bureaucraten van die tijd bekend. Het ging om een *Moulin à eau à farine*. In die tijd was deze molen lang niet de enige in deze kleine, landelijke gemeente Wodecq. Er was toen sprake van twee watermolens en drie windmolens.

De Moulin du Mouflu werkte tot in 1970. Daarna viel hij stil. In 1990 werd het waterrad beschermd als monument. Het binnenwerk is nog helemaal aanwezig. Dat zijn dan twee steenkoppels, walsen en een haverpletter.

Het is pas sinds 2010 dat de molen werd ingericht als restaurant en als chambre d'hôtes. Ik had eigenlijk niet verwacht in deze streek een windmolen aan te treffen. Door de heuvelachtige omgeving met talrijke grote en kleine beken ligt het nogal voor de hand dat de

Het molenrad van Le Moulin du Mouflu in een surrealistische setting

watermolens, indien al aanwezig, zouden domineren. Het voorgaande weerlegt dat al. Tenminste toch wat de toestand vroeger betrof. Het verraste me dan ook enigszins om aan de einder het profiel van een houten windmolen te zien opduiken. Ik dacht nog dat dat Vlaanderen moest zijn en het scheelde ook echt niet veel. De *Kattenmolen*, daar ging het

De Kattenmolen, Moulin du Cats Sauvages. Heel in de verte.
Voorbij de molen ligt Vlaanderen...

over, staat op de grens tussen Ellezelles en Ronse. En bovendien op de provincie- en de taalgrens. Veel meer grensgeval kan het al niet zijn.

Vermits de molen in 1952 werd aangekocht door de Fédération du Tourisme de la Province de Hainaut en hij nu eigendom is van de gemeente Ellezelles, is zijn officiële naam *Moulin du Cats Sauvages*. En dat is geen schrijffout. Zo heet hij echt.

Dat ik hem al snel in het vizier kreeg is geen wonder want hij staat op de top van een heuvelrug die 116 meter hoog is. Het is een staakmolen die tussen 1750 en 1751 werd gebouwd in opdracht van gravin Rohan-Soubise.

Blikseminslagen, sleet en de tand des tijds maakten dat deze molen meerdere malen werd hersteld en verbouwd. Echter zonder dat zijn origineel aspect veel veranderde. Tot na de Tweede Wereldoorlog bleef de molen beroepsmatig in gebruik. Nu draait hij nog regelmatig maar het zijn wel vrijwillige molenaars die daarvoor zorgen. De Kattenmolen is tegenwoordig een beschermd monument en de omgeving is een beschermd dorps- en stadsgezicht.

À nos héros

Het is hier uiteraard niet zoals in de Westhoek waar je, bij wijze van spreken, achter iedere straathoek wel een reminiscentie vindt naar de Eerste Wereldoorlog. Toch zijn ook hier getuigen te vinden dat de dorpjes en hun bevolking de beide wereldoorlogen niet zonder schade en menselijk leed zijn doorgekomen.

Aan het gemeentehuis van Ellezelles hangt een gedenksteen met de volgende tekst:

Le 28 Avril 1944, 26 patriotes Ellezellois quittèrent cet édifice pour aller subir leur martyre dans les camps nazis.

De laatste controlepost op deze tocht was gevestigd in een nette hoeve. Het bleek ook al een historische plek te zijn die in de Tweede Wereldoorlog wat betekend had. Daar vertelde de steen:

En 1944, ce hameau fut le refuge de Résistants renaisiens et cette maison le P.C. du M.N.B. Hainaut-Zone 1

Hommage au courage des hôtes et au civisme de la population.

Een wel erg schrijnend verhaal speelde zich verder hier in de omgeving ook nog af.

Op 3 september 1945 zag het naar uit dat de oorlog voor Ellezelles en zijn omgeving voorbij was. Er werd dus duchtig gevierd. Bij het ontwaken de volgende dag echter, deed het gerucht de ronde dat er weer Duitsers gesignaleerd waren bij "La Pierre". Het gerucht had het over een honderdtal. Helaas was het wel juist dat de Duitsers terug waren maar klopte het opgegeven aantal niet. Dat was veel hoger. De Weerstanders dachten daarmee wel even te kunnen afrekenen en ondanks alle aanmaningen om toch voorzichtig te zijn, stortten ze zich in de strijd. Met rampzalige gevolgen. De Duitsers hadden op de zolder van de Miclotte-hoeve twee mitrailleurs geïnstalleerd. Vijftien man, waaronder merkwaardig genoeg ook een Pools verzetsstrijder, werden in de strijd neergeschoten. De rest werd gevangen genomen en nog dezelfde dag gefusilleerd. Behalve één. De enige die een uniform droeg en daardoor aangezien werd als militair en krijgsgevangene. Wrang is dat de executies werden voltrokken toen de wapenstilstand reeds getekend was. De Duitse officier wist het niet...

Twee hooischelven...

Het was, welgeteld, de derde keer dat ik in deze streek aan een wandeling meedeed. De eerste keer in Le Pays des Colinnes was me niet zo erg bevallen. Bij nader inzien ging het grootste deel van het traject toen ook wel door de Plaines de l' Escaut. Inderdaad een relatief vlak land. Het dal dat de Schelde lang geleden heeft uitgesleten. De tweede keer vertrok de wandeling van La Houpe (d'Hoppe) en dat was een zware maar interessante tocht. Ook al regende het toen een tijdlang. En deze tocht? Zwaar. Door de afstand die wat meer dan 50 kilometer was en door het terrein dat weinig gelegenheid bood om weerstandloos te stappen. Maar mooi is het er wel. En rustig. Ik moest maar eens meer hier naartoe komen. Of naar de Vlaamse Ardennen. Tja...

Entre les deux, mon coeur balance

Je ne sais pas, laquelle aimer des deux

En daar stond de ezel stil en hij balkte...

UBI MEL IBI FEL

© 2011 Michel Christiaens

Wandelaria

De startplaats was anders dan dat het in Marching stond. Kan gebeuren. Ik vond het alleen geen stijl hebben dat er op het oude adres niet de minste aanduiding van het nieuwe adres te vinden was. Enkel doordat er toevallig een wandelaar (op dat moment nog per auto) passeerde en die het adres wel wist, ben ik ter plaatse geraakt. Zo niet had ik het niet gevonden. En met mij nog twee anderen.

Er was niets voorzien om te parkeren en niemand gaf aanwijzingen daartoe. Doordat de eerste auto zich raar dwars op de weg had gezet waren alle andere dat voorbeeld gevolgd. Niet gezond.

De broodjes die onderweg te koop waren bleken van het piepschuimtype te zijn. Wat voor koffie moest doorgaan was het smerigste vocht dat ik ooit proberen drinken heb. Het moet minstens drie keer gekookt hebben.

De bewegwijzering was minimaal en soms onvoldoende.

Zoals de fraai geschilderde slogan luidde van het schooltje waar werd ingeschreven: „Mik op de maan, je treft allicht een ster“. Er zal een maansverduistering geweest zijn. En dichte bewolking.